

20.12.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**20 Aralık 2023
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

20 Aralık 2023 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Diagnostik Radyoloji, Nükleer Tıp ve Radyoterapi Grubu Tıbbi Cihazların Kalite Uygunluk ve Kalite Kontrol Testleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— 5957 Sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 10 uncu Maddesinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ

— 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 68 inci ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6 ncı Maddelerinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ

— 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 77 nci Maddesine Göre 2024 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ

— Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 105)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 203)

— İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2023/10)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

— 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 16 ncı Maddesinin Birinci Fıkrasında Öngörülen İdari Para Czası Alt Sınırınının 31/12/2024 Tarihine Kadar Geçerli Olmak Üzere Artırılmasına İlişkin Tebliğ (No: 2024/1)

YARGI BÖLÜMÜ

YÜKSEK SEÇİM KURULU KARARLARI

— Yüksek Seçim Kurulunun 19/12/2023 Tarihli ve 2023/1559 Sayılı Kararı

— Yüksek Seçim Kurulunun 19/12/2023 Tarihli ve 2023/1560 Sayılı Kararı

— Yüksek Seçim Kurulunun 19/12/2023 Tarihli ve 2023/1561 Sayılı Kararı

— Yüksek Seçim Kurulunun 19/12/2023 Tarihli ve 2023/1563 Sayılı Kararı ve Eki Yurt İçi Seçmen Kütüğünün Güncelleştirilmesi Usul ve Esaslarına Dair 140/I Sayılı Genelge

— Yüksek Seçim Kurulunun 19/12/2023 Tarihli ve 2023/1564 Sayılı Kararı

Hal uyuşmazlıklarında parasal sınır artırıldı

Üreticiler ile sebze ve meyve ticareti yapanlar arasında çıkacak uyuşmazlıklarda, hal hakem heyetinin vereceği kararların asliye ticaret mahkemesinde delil olarak ileri sürülebilmesine ilişkin parasal sınır 616 bin 278,55 lira olarak belirlendi.

Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 10'uncu Maddesinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ" Resmi Gazete'de yayımlandı.

Tebliğle ilgili kanunda belirlenen parasal sınırların, 2023 yılı için yeniden değerlendirme oranı olarak tespit edilen yüzde 58,46 oranında artırılarak yeniden belirlenmesine ilişkin esaslar düzenlendi.

Buna göre, 2024 yılı için değeri 616 bin 278,55 liranın altında bulunan uyuşmazlıklarda hal hakem heyetlerine başvuru zorunlu olacak. Bu uyuşmazlıklarda heyetin vereceği kararlar ilam hükmünde olacak ve kararlar, İcra ve İflas Kanunu'nun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre uygulanacak.

Söz konusu tutar ve üstündeki uyuşmazlıklarda hal hakem heyetinin vereceği kararlar, asliye ticaret mahkemesinde delil olarak ileri sürülebilecek.

Tebliğ, 1 Ocak 2024'te yürürlüğe girecek.

Tüketicinin ve rekabetin korunmasına yönelik ceza ve parasal sınırlar yüzde 58,4 oranında artırıldı

Tüketicinin korunması ve rekabetin korunması hakkında kanunların ilgili maddelerinde yer alan ceza ve parasal sınırlar 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yüzde 58,4 yeniden değerlendirme oranı nispetinde artırıldı.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan Ticaret Bakanlığı ve Rekabet Kurumu tebliğlerine göre, il veya ilçe tüketici hakem heyetlerine yapılacak başvurularda uyuşmazlık sınırı 2024 yılı için 66 bin TL'den 104 bin TL'ye çıkarıldı. Buna göre, 2024 yılı için yapılacak başvurularda değeri 104 bin TL'nin altında bulunan uyuşmazlıklarda, il veya ilçe tüketici hakem heyetleri görevli olacak.

Tüketicinin korunmasına yönelik cezalarda artış

Tüketicinin korunması hakkında kanunun 77. maddesinde düzenlenmiş olan idari para cezaları da 1 Ocak 2024 tarihinden geçerli olmak üzere yeniden değerlendirme oranı nispetinde artırıldı.

Tebliğe göre, tüketicinin korunması hakkında kanunun 77. maddesinin ilgili fıkralarında yer alan idari para cezası miktarları yüzde 58.4 oranında artırılarak 2,172 TL ile 55 milyon TL arasında değişen tutarlarda yeniden belirlendi.

Aynı gazetede yer alan rekabetin korunması hakkında kanunun 16. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenmiş olan idari para cezası alt sınırının artırılmasına yönelik tebliğe göre, söz konusu ceza alt sınırı yeniden değerlendirme oranı nispetinde artırılarak 105 bin 688 TL'den 167 bin 473 TL'ye çıkarıldı.

Bankacılar Reuters'e açıkladı: TCMB'nin rezervlerinde yeni rekor

Reuters'e konuşan bankacılar, TCMB'nin toplam rezervlerinin geçen hafta 142.5 milyar dolar ile yeni rekor kırdığını değerlendirdi ve seçimlerden bugüne artışın 44 milyar dolara ulaştığını belirtti.

Bankacıların hesaplamalarına göre, Merkez Bankası (TCMB) toplam rezervleri geçen hafta 1 milyar doların üzerinde artışla, 142.5 milyar dolar ile yeni tarihi zirvesine çıkarken, seçimden bugüne rezerv artışı da 44 milyar dolara ulaştı.

Reuters'ın hesaplamalarına başvurduğu dört bankacı 8 Aralık ile biten hafta 141.37 milyar dolar olarak açıklanan toplam rezervlerde 15 Aralık haftasında 1.1-1.3 milyar dolar artış gerçekleştiğini hesapladı. Hesaplamalara göre toplam rezerv 142.5-142.7 milyar dolar bandında yeni tarihi zirvesine yükselecek.

İlgili veriler, TCMB analitik bilanço verilerinden ve öncü göstergelerden hesaplanabiliyor. Resmi veriler perşembe günü 14.30'da açıklanacak.

TCMB hesaplanan rezerv verisine ilişkin yorum yapmadı.

Seçimlerden bugüne artış 44 milyar dolar

TL'nin seviyesini belirlemek için rezerv satışlarına seçim sonrası son verilmesinin ardından rezervlerde başlayan yükseliş trendi haziran ayından bugüne devam ediyor. Seçimlerde 100 milyar doların hemen altına kadar gerileyen toplam rezervde, geçen yaklaşık altı ayda yükseliş 44 milyar dolara ulaştı.

İhracatçı kuruluşların döviz gelirlerinin belirli bir oranını TCMB'ye satma zorunluluğu, başlayan yabancı fon akışı ve lokallerin dövizden TL'ye geçişi rezerv artışını destekliyor.

Genel seçimlerin ardından döviz, tahvil başta olmak üzere piyasalar kamu kontrollü yapıdan serbest koşullara doğru ilerliyor. CDS düşüşü 700 baz puandan geçen hafta itibarıyla 300 baz puanın altına doğru belirginleşti.

Yabancılar, yükselen enflasyon karşısında faiz oranlarını düşürmek de dahil alışılmışın dışındaki politikalar ile Türkiye'yi son yıllarda yatırım tercihleri arasına almıyordu.

Yatırımcılar Türkiye piyasalarına geri dönmeye başladı

Mayıs ayındaki genel seçimler ardından geçen yaklaşık altı aylık süreçte önce olumsuz bakış açısı değişmeye başladı; ardından yatırımcılar Türkiye piyasalarına geri dönmeye başladı.

Bu kapsamda TCMB'nin ilk kez yatırımcı günü temasıyla 11 Ocak'ta JPMorgan'ın New York merkezinde gerçekleştireceği toplantı da yatırımcılar tarafından yakından takip edilecek. "TCMB sizleri Türk yetkililer ve yatırımcılar ile görüşeceğiniz bir güne davet ediyor" notu ile dün yatırımcılara iletilen davete göre TCMB Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın "Para Politikası ve Enflasyon Görünümü" başlıklı 45 dakikalık bir sunumu ile başlayacak. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek de programda sunum yapacak.

TCMB'nin faiz kararı takip edilecek

Yurtdışında yerleşik kişilerin mülkiyetindeki devlet iç borçlanma senedi (DİBS) ve hisse senedi portföyü 8 Aralık haftasında net 1.45 milyar dolar ile altı buçuk yılın en büyük haftalık girişine işaret etti.

TCMB verilerine göre yurtdışında yerleşik kişilerin DİBS portföyü 8 Aralık haftasında 891.4 milyon dolar arttı. Bu Ağustos 2017'den beri görülen en yüksek haftalık giriş oldu.

TCMB bu dönemde politika faizini de yüzde 8.5'ten yüzde 40'a çıkarması da TL'nin çekici hale gelmesini sağladı. Seçimlerin ardından 3,150 baz puan faiz artışına giden TCMB'nin perşembe günü sonuçları açıklanan yılın son toplantısında politika faizinde artışa devam etmesi bekleniyor.

Moody's Türkiye raporunu yayınladı

Moody's, Türkiye için yayınladığı 'Kredi Görüşü' raporunda, "Türkiye'de kurumsal kapasitede toparlanma pozitif senaryoda dahi zaman alacak" olarak belirtti ve "Sıkı parasal duruşun sürdürülmesi halinde görünüm pozitifte çevrilebilir" olarak değerlendirdi.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's Investors Service, Türkiye için "Kredi Görüşü" raporu yayınladı. Moody's yayınladığı raporda, Türkiye'nin not görünümünün durağan olduğunu belirtirken, "Sıkı parasal duruşun sürdürülmesi ve ücret anlaşmalarının TCMB'nin enflasyonu önemli ölçüde düşürme hedefiyle uyumlu olması halinde görünüm pozitifte çevrilebilir" dedi.

Kredi derecelendirme kuruluşu, ortodoks politikalara geçişin 2021 başlarında olduğu gibi kısa ömürlü olması ve daha fazla makroekonomik stresin ortaya çıkması halinde görünüm negatife çevrilebileceği ve nihayetinde notlar düşürülebileceği uyarısı da yaptı.

Moody's Türkiye ekonomisinin 2023'te yüzde 4,0, 2024'te yüzde 2,5 ve 2025'te yüzde 3,0 büyümesini beklerken, ortalama enflasyonun 2023'te yüzde 53,5, 2024'te yüzde 58,9 ve 2025'te yüzde 39,1 olacağını öngördü. Türkiye'nin cari işlemler açığının GSYH'ye oranının 2023'te yüzde 4,7, 2024'te yüzde 3,4 ve 2025'te yüzde 3,0 olacağını tahmin etti.

Moody's tarafından Türkiye için yapılan değerlendirmenin özeti şöyle:

Türkiye'nin not görünümü durağandır. Ortodoks para politikasına geri dönüş kesin olarak olumludur; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) temel politika faizi

Haziran sonunda sıkılaştırma başlamadan önceki %8,5 seviyesine kıyasla şu anda %40 seviyesindedir. Parasal sıkılaştırma aynı zamanda Türkiye'nin büyük dış dengesizliğinin azaltılması ve Merkez Bankası'nın döviz rezervlerinin yeniden inşa edilmesi beklentilerini de iyileştirmektedir ki her ikisi de ülkenin dış şoklara karşı kırılganlığını azaltacaktır.

Ancak manşet enflasyonun yakın vadede daha da yükselmesi muhtemeldir ve enflasyon beklentileri çok yüksek kalmaya devam etmektedir. Yakın vadedeki en önemli risk, talep kaynaklı enflasyonist baskıları daha da artırabilecek aşırı ücret artışlarıdır. Daha geniş kapsamlı ücret anlaşmaları için bir ölçüt teşkil eden asgari ücret genellikle her yılın Ocak ayında artırılmaktadır. Büyümede keskin bir yavaşlama başka bir risk oluşturmaktadır Çünkü bu durum, önceki alışılmışın dışındaki politikalara geri dönülmesi riskini artıracaktır.

“Sıkı duruşun sürdürülmesi halinde görünüm pozitifte çevrilebilir”

Sıkı parasal duruşun sürdürülmesi ve ücret anlaşmalarının TCMB'nin enflasyonu önemli ölçüde düşürme hedefiyle uyumlu olması halinde görünüm pozitifte çevrilebilir. Cari açığın azaldığına ve döviz rezervlerinin arttığına dair daha fazla kanıt, özellikle de bu eğilimlerin ülkenin dış rekabet gücündeki iyileşmenin ve sermaye girişlerinin devam etmesinin bir sonucu olması halinde, not için olumlu olacaktır.

"Ortodoks politikalara geçiş kısa ömürlü olursa görünüm negatife çevrilebilir"

Ortodoks politikalara geçişin 2021 başlarında olduğu gibi kısa ömürlü olması ve daha fazla makroekonomik stresin ortaya çıkması halinde görünüm negatife çevrilebilir ve nihayetinde notlar düşürülebilir. Böyle bir senaryoda, döviz kuru üzerindeki baskı muhtemelen artacak ve döviz rezervleri yeniden tükenecektir. Kamu borcunun önemli ölçüde artacağı ve buna bağlı olarak borcun ödenebilirliğinin bozulacağı beklentileri de not üzerinde aşağı yönlü baskı oluşturacaktır."

Kredi notuna ilişkin değerlendirmeyi pas geçmişti

Moody's'in geçen cuma günü Türkiye değerlendirme raporunu yayınlaması bekleniyordu; ancak kredi derecelendirme kuruluşu, kredi notuna ilişkin değerlendirmeyi pas geçti. Öte yandan Moody's, Türkiye'yi en düşük seviyede notlayan kredi kuruluşu olarak bulunuyor.

Moody's, şu anda Türkiye'nin kredi notunu 'B3' ve not görünümünü 'durağan' olarak değerlendiriyor.

Türkiye, gayrimenkul hariç 'net yatırımcı' oldu

Tekstil, konaklama, tarım ve madencilik gibi Türkiye'nin öne çıkan sektörlerinde yurtdışına giden doğrudan yatırım tutarının gelenden yüksek olması dikkat çekti.

Mehmet KAYA / ANKARA

Türkiye yılın 10 aylık döneminde gayrimenkul hariç net dış yatırımcı haline geldi. Giden yatırımların gelenden fazla olduğu sektörlerin tekstil, konaklama, tarım ve madencilik gibi Türkiye'nin görece olarak öne çıktığı sektörler olması dikkat çekti.

Bu yılın ocak-ekim döneminde Türkiye'ye giren gayrimenkul hariç yabancı doğrudan yatırım 4 milyar 129 milyon dolar, Türkiye'den yurt dışına yapılan yatırım ise 4 milyar 555 milyon dolar seviyesinde gerçekleşti. Türkiye'den giden yatırımın gelen yatırımdan daha yüksek olduğu sektörler bakıldığında ilginç bir tablo ortaya çıktı. Türkiye'den giden yatırımların gelen yatırımlara oranla en yüksek olduğu sektörler tarım, madencilik, tekstil, finansal hizmetler, konaklama gibi Türkiye'nin görece olarak öne çıktığı sektörler oldu. Özellikle son dönemde sipariş kaybedilen ve yurt dışına taşınma işaretleri verilen tekstilde, ocak-ekim döneminde gelen yatırım 34 milyon dolar, giden yatırım ise 74 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Türkiye ocak-ekimde net yatırımcıya dönüştü

Yabancı sermayenin sanayi ve hizmetler sektörlerindeki "yatırım" kaleminde manzara 2023'te farklılaştı. Geçmişte zaman zaman tutarların yaklaşması söz konusuysen, bu kez Türkiye'ye yapılan doğrudan yatırım tutarı, giden yatırım tutarının altında kaldı.

Türkiye, genel olarak gayrimenkul dahil net yükümlülük oluşumu-varlık edinimi kalemlerinde halen fazla verse de, sadece yatırım kalemi düşünüldüğünde net yatırımcıya dönüştü. Türkiye'ye ocak-ekim döneminde gayrimenkul dahil 2 milyar 922 milyon dolar net giriş oldu. Yabancıların Türkiye'de aldığı gayrimenkuller dışında bırakıldığında ise 171 milyon dolar çıkış oldu.

Yurt dışına yatırım net 426 milyon dolar

Gayrimenkul ve net varlık edinimi-net varlık oluşumu gibi netleştirmeler dışarıda bırakılarak, sadece yapılan yatırımın tutarına bakıldığında ise hem toplam, hem de sektörel bazda 2023 Türkiye'nin dışarıya daha fazla yatırım yaptığı bir görünüme ulaştı.

Netleştirmeler yapılmadan ve gayrimenkul hariç, mal ve hizmet üretimi yönünde ekonomik faaliyet bakımından Türkiye'ye yapılan doğrudan yatırımlar ocak-ekim 2023'te 4 milyar 129 milyon dolar oldu. Türkiye'den yurt dışına yapılan yatırım ise 4 milyar 555 milyon dolar olarak gerçekleşti. Bu şekilde bakıldığında Türkiye'den yurt dışına yapılan yatırım, gelen yatırımdan 426 milyon dolar daha fazla gerçekleşti. Geçen yıl aynı dönemde, Türkiye'ye gelen yatırım 1,7 milyar dolar daha fazlaydı.

Madencilik ve tekstil dikkat çekiyor

Merkez Bankası verilerine göre, sadece "yatırım" kaleminde gelen ve giden tutarlara bakıldığında dikkat çekici unsurlar ortaya çıktı. Madencilik, enerji ve imalattan oluşan sanayi grubunda net yatırım çekilirken, yurt dışına 1,4 milyar yatırım yapılmış olması dikkat çekti. Madencilikte ise net yurt dışına yatırım sonucu çıkarken, yapılan yatırımın tutarı 754 milyon dolara ulaştı. Son dönemde yurt dışından sipariş kaybıyla dikkat çeken tekstil ve hazır giyimde ise 74 milyon dolarlık yurt dışı yatırım oldu.

Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışına, yurt dışında yerleşik kişilerin Türkiye'ye doğrudan yatırımı (Ocak-Ekim 2023, Milyon ABD Doları)

Sektör		Türkiye'den yurt dışına	Yurt dışından Türkiye'ye	Gidenin gelene oranı	Tutar farkı
	TARIM SEKTÖRÜ	27	12	225	-15
A.	Tarım	27	12	225	-15
	SİNAİ SEKTÖRLER	1.419	1.958	72	539
B.	Madencilik	754	171	441	-583
C.	İMALAT	422	1.305	32	883
CA.	Gıda	115	95	121	-20
CB.	Tekstil-Giyim	74	34	218	-40
CC.	Deri	2	0		-2
CD.	Ağaç-ürünleri	4	0		-4
CE.	Kağıt-ürünleri, basım	26	21	124	-5
CF.	Kömür-akaryakıt	0	49	0	49
CG.	Kimya-ilaç	25	285	9	260
CH.	Plastik	8	169	5	161
CI.	Diğer metalik	21	14	150	-7
CJ.	Ana Metal	28	79	35	51
CK.	Makine	4	43	9	39
CL.	Elektronik	23	283	8	260
CM.	Taşıt	17	109	16	92
CN.	Mobilya	75	124	60	49
D.	Elektrik-gaz	172	480	36	308
E.	Su-atık yönetimi	71	2	3.550	-69
	HİZMETLER SEKTÖRÜ	3.109	2.159	144	-950
F.	İnşaat	87	119	73	32
G.	Toptan-per. Tic.	163	796	20	633
H.	Ulaştırma-depolama	44	374	12	330
I.	Konakla-yiyecek işl.	52	38	137	-14
J.	Bilgi ve İletişim	56	307	18	251
K.	Finans-Sigorta Faal.	703	259	271	-444
	Bankalar	15	0		-15
	Sigorta, emeklilik, fon	0	41	0	41
	Holdingleler	657	187	351	-470
	Diğer finansal hizm.	31	31	100	0
L.	Gayrimenkul faaliyetleri	1.719	59	2.914	1.660
M.	Mesleki-bilimsel faal.	29	42	69	13
N.	İdari ve Destek hiz.	36	3	1.200	-33
O.	Kamu yön. Savunma, sos. güv.	0	0		0
P.	Eğitim	1	9	11	8
Q.	İnsan sağlığı	53	21	252	-32
R.	Sanat eğlence	8	23	35	15
S.	Diğer	158	109	145	-49
	TOPLAM	4.555	4.129	110	-426

NOTLAR:NACE Rev.2 sektör isimleri kısaltılmıştır. T-Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri; Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri ile U-Uluslar Arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri tutarları 0 (sıfır).

Zeytinyağı ihracatı, sulama desteği ve Alman çiftçilerin eylemi

Ali Ekber YILDIRIM

20 Aralık 2023 Çarşamba

Başlıktan da anlaşılacağı üzere bugünkü yazıda 3 farklı konu var. Hepsi birbirinden önemli. Bazen tarım konusunda o kadar çok gelişme yaşanıyor ki tümünü gazete sütununa sığdırmak mümkün olmuyor. Bugün yaptığımız gibi konuları özetleyerek paylaşmak en doğrusu.

Bu yıl en çok gündem olan konulardan birisi zeytin ve zeytinyağı. Üretimden ihracata, üretim maliyetlerinin artışından ihracat kısıtlaması ve fiyat artışlarına kadar her yönüyle tartışılıyor. Sofralık zeytinde ihracat sezonu Ekim'de, zeytinyağında Kasım'da başlıyor. Sezon başında, ihracattaki veriler yaşananları özetliyor.

Zeytinyağında üretim azaldı, fiyat arttı

Zeytin ve zeytinyağı ihracatı yeni sezona düşüşle başladı. Özellikle zeytinyağında sezonun ilk ayında ihracat yüzde 68 azaldı. Bu düşüşte dökme ve varilli zeytinyağı ihracatının yasaklanması etkili oldu.

Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçıları Birliği'nin verilerine göre, 1-30 Kasım tarihleri arasında zeytinyağı ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre miktar olarak yüzde 68, değer olarak yüzde 44 azaldı.

Geçen yıl Kasım ayında 10 bin 827 ton zeytinyağı ihracatı yapılırken bu yıl aynı dönemde 3 bin 488 ton ihracat yapıldı. İhracat geliri 43 milyon 457 dolardan 24 milyon 152 dolara geriledi. Zeytinyağı ihracatında ortalama litre fiyatı ise aynı dönemde 4,01 dolardan 6,92 dolara yükseldi.

Sofralık zeytinde ihracat azaldı, gelir yükseldi

Türkiye 2023-2024 ihracat sezonunun ilk 2 ayında daha az zeytin ihraç ederek daha yüksek döviz girdisi elde etti. Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçıları Birliği'nin verilerine göre, 1 Ekim - 30 Kasım 2022'de 18 bin 139 ton olan zeytin ihracatı bu yılın

aynı döneminde 15 bin 142 tona geriledi. İhracat geliri ise aynı dönemde 30 milyon 442 bin dolardan 37 milyon 171 bin dolara yükseldi. Geçen yıla göre ilk 2 ayda 3 bin ton daha az zeytin ihraç edilmesine rağmen 6 milyon 729 bin dolar daha fazla gelir sağlandı. Geçen yıl siyah ve yeşil zeytinde kilo başına ortalama ihraç fiyatı 1,68 dolar iken bu yıl 2,45 dolardan ihracat yapıldı.

Zeytinyağı ihracatında yasağın kaldırılması bekleniyor

Zeytin ihracatına herhangi bir kısıtlama uygulanmazken, zeytinyağı ihracatına son 3 yılda 4 kez kısıtlama getirildi. Ticaret Bakanlığı son olarak 1 Ağustos 2023'ten geçerli olmak üzere dökme ve varilli zeytinyağı ihracatına yasak getirdi. Yasağın yeni ihracat sezonu ile sona ermesi beklenirken Ticaret Bakanlığı, Ekim ayı sonunda yasağı süresiz uzattı. Zeytinyağı ihracatçıları yasağın kaldırılması için yoğun çalışmalarını sürdürüyor. Ticaret Bakanı Ömer Bolat ile de görüşen ihracatçıların beklentisi yılbaşına kadar yasağın kaldırılması yönünde.

Aslında ihracat fiilen delinmiş durumda. Kutulu, markalı zeytinyağı ihracatında bir engel yok. Kutulu ihracatta 5 litreye kadar izin verilmesine rağmen, ihracatçılar 18 litrelik bidonlarda, ambalajda ihracat yapıyor. Sanayide kullanılan yağlarda zaten büyük ambalajda talep ediliyor.

Özetle, zeytin ve zeytinyağında önümüzdeki günler de hareketli geçecek. Üretici fiyatlar yükselecek beklentisi ile elindeki yağı satmak istemiyor. İhracatçılar taahhütlerini yerine getirmeye çalışıyor. Tüketici fiyatların artmasından yakınıyor. Önümüzdeki günlerde zeytinyağı konusu gündem olmaya devam edecektir.

Bugün Hatay Kırıkhan'dayım

Sizler bu satırları okurken ben Hatay Kırıkhan'da olacağım. Türkiye İş Bankası'nın organizasyonu ile Kırıkhan'da çiftçilerle buluşup sohbet edeceğiz. İzlenimlerimi en kısa zamanda paylaşırım.

Güneydoğu'da tarımsal sulama desteği sona eriyor
Tarım ve Orman Bakanlığı, Bakanlar Kurulu Kararı ile 2018 yılından bu yana Güneydoğu'da 6 ilde tarımsal sulamada kullanılan enerjiye fatura üzerinden destek sağlıyor. Tarımsal sulamada kullanılan elektrik, enerji bedelinin desteklenmesi 31 Aralık 2023'te sona erecek.

Enerji firmaları çiftçilere mesaj göndererek 31Aralık 2023'ten sonra normal tarifeye döneleceğini ve ödemelerin indirimsiz yapılması gerektiğini bildirdi.

Dicle Elektrik Dağıtım AŞ'nin (DEDAŞ) çiftçilere gönderdiği mesaj şöyle: "2018 yılında Resmi Gazete'de yayımlanan Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 2018/11844 Sayılı Karar doğrultusunda tarımsal sulamada kullanılan elektrik tüketim bedelinin

desteklenmesi 31.12.2023 tarihinde son bulacaktır. 01.01.2024 tarihinden itibaren kullanmış olduğunuz elektrik bedelini %100 olarak ödemeniz gerekecektir.”

Üretici desteğin devam etmesini istiyor

Diyarbakır Yenişehir Ziraat Odası Başkanı Süleyman İskenderoğlu, desteğin devam etmesi gerektiğini belirterek sadece Diyarbakır'da yaklaşık 5 bin çiftçinin bu destekten mahrum kalacağını söyledi. Tarımsal üretimde girdi maliyetlerinin çok yüksek olduğunu ve bu maliyetler arasında tarımsal sulamada kullanılan elektriğin ilk sıralarda yer almaya başladığını hatırlatan İskenderoğlu: “ Dünyanın her yerinde çiftçiler desteklenirken, Türkiye’de var olan desteğin kesilmesine söyleyecek söz bulamıyoruz. 2018 yılında başladığında bu destek kapsamında sulamada kullanılan elektrikte fatura tutarının yüzde 65’i devlet tarafından destek olarak ödeniyordu. Son 3 yıldır yüzde 35’i ödeniyordu. Çiftçi bu desteğe rağmen faturalarını ödeyemezken, şimdi nasıl ödeme yapacak. Bu karar ile çiftçiye üretim yapma diyorlar. Bu desteğin artırılarak devam etmesi gerekir.” dedi.

Destek 6 ilde uygulanıyordu

Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde; Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerinde uygulanan tarımsal sulama enerji desteği 2018 yılında başladı. “Bazı İllerde Tarımsal Sulamada Kullanılan Elektrik Tüketim Bedelinin Desteklenmesine İlişkin Karar” 30.05.2018 tarih ve 2018/11844 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girdi.

Karar, Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerinde Tarımsal Sulama Abone Grubuna dahil üreticilerin 2018 yılı için elektrik faturalarının %35’ini ödemesi koşulu ile geri kalan %65’ini Tarım ve Orman Bakanlığı destekleme bütçesinden ödenmesini kapsıyordu.

Destekleme 5 yıllık olarak düzenlenmiş ve her sene destek miktarı %10 azaltılarak devam etmesi öngörülmüştü. İlgili bütçe, çiftçiler tarafından ödenmiş faturaların destek karşılığı olarak çiftçiler adına dağıtım firmasına aktarılıyordu.

“Çiftçi yoksa gıda yok, gelecek yok”

Avrupa Birliği’nin iklim krizine karşı aldığı önlemler hükümetlerle çiftçileri karşı karşıya getiriyor. Avrupa’nın pek çok kentinde çiftçiler sokakta eylem yaparak tepkilerini gösteriyor. Polonya, Fransa, Hollanda ve Almanya başta olmak üzere iklim krizi nedeniyle hayvan varlığının azaltılması, desteklerin kesilmesi gibi nedenlerle çiftçiler sokak eylemleri yapıyor.

Son olarak geçen Pazar günü, binlerce Alman çiftçi, hükümetin 2024’ten itibaren tarımsal araçlarda kullanılan akaryakıt desteğinin kesilmesi ve vergi muafiyetinin kaldırılması teklifine çok sert tepki gösterdi. Çiftçiler, Berlin’in simgesi olan Brandenburg Kapısı çevresinde traktörleriyle eylem yaptı. Çiftçilerin en dikkat çekici sloganı “ Çiftçi yoksa gıda yok, gelecek yok” oldu.

Alman Çiftçiler Birliği (DBV) Başkanı Joachim Rukwied hükümetin desteği kesmesi halinde ülke genelinde çok daha büyük eylemler yapacaklarını söyledi.

Alman Yeşiller Partisi'nden Federal Tarım Bakanı Cem Özdemir de çiftçilere destek veriyor. Özdemir, çiftçilerin dizelden başka kullanacakları alternatif bir akaryakıt olmadığını belirterek buradaki desteğin kaldırılmasının ürün fiyatlarını artıracığına dikkat çekiyor.

Türkiye'de zeytin ve zeytinyağı ihracatı

Sezonlar	Zeytin (1 Ekim 2022-30 Kasım 2022) Zeytinyağı (1 Kasım 2022-30 Kasım 2022)			Zeytin (1 Ekim 2023-30 Kasım 2023) Zeytinyağı (1 Kasım 2023-30 Kasım 2023)		
	Miktar (Kg)	Tutar (FOB) (\$)	Birim fiyat (FOB)(\$/Kg)	Miktar (Kg)	Tutar (FOB) (\$)	Birim fiyat (FOB)(\$/Kg)
Siyah zeytin	14.033.735	23.708.602	1,69	12.036.744	29.971.429	2,49
Yeşil zeytin	4.105.715	6.733.580	1,64	3.105.854	7.199.673	2,32
TOPLAM ZEYTİN	18.139.450	30.442.182	1,68	15.142.598	37.171.102	2,45
Zeytinyağı	10.827.948	43.457.288	4,01	3.488.537	24.152.139	6,92
Prina yağı	928.501	2.812.276	3,03	1.099.067	3.982.997	3,62
GENEL TOPLAM	29.895.899	76.711.746	2,57	19.730.201	65.306.237	3,31

Sezon	Ambalaj şekli	Miktar (KG)	Değer (\$)	\$/kg	Miktar (pay, %)	Değer (pay, %)	Miktar değişim (%)	Değer değişim (%)
2022/2023	Dökme	7.563.575	30.100.900	3,98	70	69		
01.11.2022-	Varilli	716.081	2.993.464	4,18	7	7		
30.11.2022	Kutulu	2.548.292	10.362.924	4,07	24	24		
TOPLAM		10.827.948	43.457.288	4,01	100	100		
2023/2024	Dökme	0	0	0	0	0	-100	-100
01.11.2023-	Varilli	0	0	0	0	0	-100	-100
30.11.2023	Kutulu	3.488.537	24.152.139	6,92	100	100	37	133

Kaynak: Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçıları Birliği

Faiz yüzde 42.5 olur ve yıl böyle kapatılır

Alaattin AKTAŞ

20 Aralık 2023 Çarşamba

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun faizin yüzde 35'ten yüzde 40'a çıkarıldığı kasım ayındaki toplantısından sonra yapılan açıklamada şöyle denildi:

“Kurul, dezenflasyonun tesisi için gerekli parasal sıkılık düzeyine önemli ölçüde yaklaşıldığını değerlendirmiştir. Bu çerçevede, parasal sıkılaştırma hızı yavaşlatılacak ve sıkılaştırma adımları kısa bir zaman diliminde tamamlanacaktır. Fiyat istikrarının kalıcı tesisi için gerekli parasal sıkılığın ise gerektiği müddetçe sürdürüleceği değerlendirilmiştir.”

Verilen mesaj çok açıktı:

* Artık bundan sonra 5 puan, 5 puan gibi yüklü artışlar beklemeyin.

* Yüzde 40'ın üstüne gelecek artış da olsa olsa 2.5 puan olur.

* Faiz aralık ayında yüzde 42.5'e çıkarılır, belki ocak ayında da bir o kadar artış yapılır ve sonrasında uzun süre yatay kalır.

* Durum bundan ibarettir, herkes hesabını kitabını buna göre yapsın. Yani biz yol haritasını çizdik, bilginize sunuyoruz, artık kimse çok şaşkıncu bir faiz kararı beklemesin.

Merkez Bankası bunları tabii ki böylesine açık açık söylemedi ama satır aralarından bizim çıkardığımız sonuç buydu.

Yarın belli gibi...

Dolayısıyla yarınki faiz kararının üç aşağı beş yukarı belli olduğunu söylemek yanlış sayılmaz.

20.12.2023

Politika faizi yarın çok büyük olasılıkla yüzde 42.5 düzeyinde açıklanacak ve yıl böyle kapatılacaktır.

Biraz önce de vurguladığım gibi biraz da gelişmelere bağlı olarak ocak ayında bir kez daha ve aynı oranda bir artırıma daha gidilip faiz yüzde 45'e çekilebilir ve uzun süre bu düzeyde yatay kalır.

Yabancı girişi başladı

Merkez Bankası'nın kasım ayı toplantısından sonra yaptığı açıklamada artık faiz artışında sona gelindiği yolundaki ifade faiz artışı beklentilerinin bitmesini sağladı.

Daha önceki açıklamalarda sürekli olarak faizin daha da artırılabileceği mesajının verilmesi yabancı yatırımcılarda ister istemez şu algının oluşmasına yol açıyordu:

“Faiz daha da artacak, demek ki borçlanma kağıtlarının fiyatı daha da düşecek, en iyisi biraz daha bekleyeyim.”

Bu algı ve yol açtığı bekleme eğilimi yabancıların portföy yatırımı yapmaktan imtina etmesi sonucunu doğuruyordu.

Merkez Bankası'nın kasım ayı toplantısında girişte aktardığım ifadelere yer vermesi ve artık faiz artışında sona gelindiğini belirtmesi yabancı girişinin birden hızlanmasını sağladı.

Geçen ayki faiz kararı 23 Kasım'da verildi ve Para Politikası kurulu **“Artışta sona yaklaştık”** açıklamasını o gün yaptı. Yabancı yatırımcı bir süredir çok fazla olmasa da net alım yapıyordu ama bu kararlar birlikte alım hızlandı.

Yabancılar kasım ayının son haftasında 152, aralık ayının ilk haftasında da 891 milyon dolarlık olmak üzere iki haftada 1 milyar 43 milyon dolarlık devlet iç borçlanma senedi aldı.

Yabancılar bu iki haftada sırasıyla 376 ve 562 milyon dolarlık olmak üzere 938 milyon dolarlık da hisse senedi alımı gerçekleştirdi.

Böylece yabancıların iki haftadaki toplam hisse senedi ve DİBS alımı 2 milyar doları buldu.

Ama burası Türkiye, bir bakarsınız politika değişmiş!

Para politikası bir süredir belli bir patikada gidiyor ama bir anda başka bir yola sapılmayacağını kim iddia edebilir.

Geçmişte bir başkanla ilgili olarak söylenen **“Laf dinlemiyor adam”**la başlayan bir sürecin içinde olduğumuzu unutmayalım.

20.12.2023

Son yılları bir düşünün!

Murat Çetinkaya 2018'deki kriz sırasında gecikmeli de olsa faizi artırıp döviz ve enflasyonu tutabilmiş ve bunun devamını sağlayabilmek adına faiz indirimine razı olmayınca görevden alınmıştı.

Çetinkaya'nın yerine gelen adaşı Murat Uysal faizi indirmiş ve "**rahat**" etmişti. Ama Türkiye ekonomisinde "**rahatsızlık**" başlamıştı.

Nöbeti Naci Ağbal devraldı. Ağbal, Merkez Bankası kökenli olmamasına rağmen doğru adımlar atarak ve güven veren politikalar uygulayarak kısa zamanda ekonomiyi toparlamaya başladı, enflasyonu ve kuru kontrol altına alır gibi olmuştu ki, görev ömrü başladıklarını bitirmeye yetmedi.

Sonrasında Şahap Kavcıoğlu dönemi... 2021 yılında marttan eylüle kadar yüzde 19'da sabit tutulan faiz, Eylül 2021'deki operasyonla indirilmeye başlandı. Bu operasyon sürecinde neler neler yaşamadık ki! Faiz yüzde 19'dan yüzde 8.5'e indirildi ve çok büyük bir maliyet ödendi, ödenmeye de devam ediliyor.

Ve son döneme, Gaye Erkan dönemine geldik. Yüzde 8.5 düzeyinde devralınan faiz şimdi yüzde 40, yarın da muhtemelen yüzde 42.5 olacak.

Tekrar edelim; burası Türkiye!

Son beş yıla bakın, kaç Merkez Bankası Başkanı değişmiş...

Başkanların değişmesi tek başına hiç önemli sayılmaz, her başkanla birlikte para politikası kökten değişmiş...

* Murat Çetinkaya döneminde önce faiz artışı, sonra faiz indir baskısı.

* Murat Uysal döneminde faiz indirimi ve çorbaya çevrilen fonlama.

* Naci Ağbal döneminde faiz artışı ve toparlanma ama bundan hemen vazgeçme.

* Şahap Kavcıoğlu döneminde bir süre gelişmeleri sakince izleme, ardından faiz indirimi düşmesine basma.

* Gaye Erkan döneminde "**şimdilik**" faiz artışına izin verme ve faizin görülmedik düzeylere çıkması.

Şu dönemlerin grafiğini yapsak kim bilir nasıl bir zikzak ortaya çıkardı...

“Yüksek vergi, kaçakçılık ve sahteciliği artırıyor”

Ferit Barış PARLAK

20 Aralık 2023 Çarşamba

JTI Mali İşler Direktörü Johannes Herrle, Türkiye'de tütünde aşırı vergilendirmenin sahteciliği ve kaçakçılığı artırırken; kamunun vergi gelirlerini azalttığını; özel sektörün ise yatırım, üretim, istihdam ve ihracatını sınırladığını söyledi.

Tütünden sağlanan ÖTV gelirin istikrarsız hale geldiğine belirten JTI Mali İşler Direktörü Johannes Herrle, 2018 yılında tütün mamulleri için bütçeye konulan vergi geliri hedefi 1 birim iken gerçekleşmenin 1.42 birim olduğunu hatırlattı. Herrle, aradan geçen 4 yıl içerisinde bu oranın sürekli bir düşüş ivmesinde olduğuna dikkat çekerek, “Bu yıl ise yapılan ciddi zamlara rağmen bütçedeki tütün mamullerinin vergi geliri hedefi 1 birimken, gerçekleşmenin 0.90 olacağını gösteriyor” dedi.

“Üreticinin fiyat artırması tüketiciye de zarar veriyor”

Tütün endüstrisinin yüksek nisbi verginin yanında, 2023 yılı ortasında KDV'nin artırılmasıyla daha da sıkıntılı bir sürece girdiğine vurgu yapan Herrle, “Maktu Vergi ve AMV için yılda iki defa yapılan ÜFE ayarlamaları ve yüksek nispi vergi, mevcut yapıda tüm fiyat segmentlerine zarar veriyor. Yüksek nispi vergi yapısı, üretici fiyat artışlarını gerektirmesinden ötürü tüketiciye de zarar veriyor. Fiyat artışları, daha yüksek enflasyon oranlarına, satın alma gücünün kötüleşmesine ve daha da vahimi yasa dışı ticaret baskısına yol açıyor. Sınırlı

fiyat artışları nedeniyle de sıkışmış pazar, tütün endüstrisi için sürdürülemez bir model ve devletin ÖTV gelir tahsilatının önünde artan bir risk anlamı taşıyor” şeklinde

konuştı. Hedeflenen vergi gelirlerine ulaşamamanın Türkiye’de kısır döngü yarattığını kaydeden Johannes Herrle, şunları söyledi;

“Türkiye’de kısır döngü var”

“Tütünden alınan ÖTV gelirlerinde hedef gelirin tutmaması nedeniyle yüksek nispi vergi oranı belirlemenin yanı sıra, yüksek enflasyon yaşanan dönemlerde YİÜE ayarlarıyla ciddi ÖTV artışları yapılıyor. Hemen ardından üreticiler, yüksek maliyetleri yansıtabilmek için fiyat artışına ihtiyaç duyuyor. Üreticiler fiyat artışı yaparken, tüketicilerin satın alma gücünü de korumak istiyor ama hareket alanının sınırlı olması nedeniyle sektör açısından sürdürülemez bir hal alıyor. Sonuçta sıkışmış bir pazar oluşuyor. Bu açığı kapatmak için kamu tekrar daha yüksek bir nisbi vergi veya ÖTV artışı deniyor Bu kısır döngü böyle devam ediyor. Kamunun hedeflerinden ödün vermeden bu kısır döngü kırılabilir. Tüm paydaşların kazanması için yapı değiştirilmeli, nisbi vergi yerine daha yüksek maktu ÖTV ağırlığı benimsenmeli.”

Nispi ile maktu arasındaki fark...

Nispi vergi ile maktu vergi uygulamalarını karşılaştırmalı olarak anlatan Herrle, “Nispi vergi pazar dinamiklerinde fiyat dalgalanmalarına neden olur. Maktu vergiyle fiyat dalgalanmaları önlenir. ÖTV geliri yapıya dayalı olduğu için öngörülebilirlik daha iyi sağlanır. Yüksek maktu vergilendirme fiyatlar üzerindeki sınırlı etkisi sebebiyle yasa dışı ürünlere yönelimi azaltır ve göreceli olarak daha düşük enflasyonist etkisi yapar” ifadelerini kullandı.

Türkiye’nin AB ülkelerine kıyasla, toplam vergi içinde maktu özel tüketim vergisinin en düşük paya sahip olduğu ülke olduğunun altını çizen Herrle, “AB Tütün Tüketim Vergisi Direktifi uyarınca maktu vergi, ağırlıklı ortalama fiyat üzerinden hesaplanan toplam verginin yüzde 7,5’i ile yüzde 76,5’i arasında olmalı. Bütün ülkeler bu direktife uyuyor. Türkiye yüzde 2,5’lik maktu vergi ağırlığıyla AB ülkeleri arasında son sırada” diye konuştu. Yüksek nispi ÖTV’nin gelir artışı anlamına gelmediğini anlatan Herrle, Kazakistan, Macaristan ve Hırvatistan’da yüzde 52’lik ÖTV ile ortalama enflasyon oranının iki katından daha fazla oranda vergi geliri artışı sağlandığını örneğini verirken, Türkiye ise yüzde 65’lik yüksek ÖTV nedeniyle de vergi geliri artışının enflasyonun oldukça altında kaldığını kaydetti.

Vergi gelirleri artışında Romanya örneği...

Vergi gelirleri artışını Romanya ve Almanya örnekleriyle açıklayan Herrle, “Romanya’da 2010 yılında yüzde 25 olan nispi vergi her yıl 1 puan düşürüldü ve 2022 yılında yüzde 13’e geriledi. Bu politika ile 2010 yılında yüzde 28 olan yasadışı ürün satışı yüzde 7’ya düşürüldü. Ve sonuçta 2010 yılında 6 milyar RON olan vergi gelirleri 2022 yılında 15,4 milyar RON’a yükseldi. Almanya ise öngörülebilir ve kademeli özel tüketim vergisi artışları ve dengeli nispi ÖTV’nin istikrarlı gelir yaratılmasını desteklediğini gösteren örneklerden biri” dedi.

JTI Türkiye Kurumsal İlişkiler Direktörü Ö. Zeynep Öztürk

“Yerli tütün kullanımı ve üretim artacak”

Geçtiğimiz yıl yüzde 17 oranında olan yerli tütün kullanımını artıracaklarına dikkat çeken JTI Türkiye Kurumsal İlişkiler Direktörü Ö. Zeynep Öztürk ise “2022’de yüzde 17 olan yerli tütün kullanımını bu yıl yüzde 21’e çıkardık. Bu oran 2024 yılında yüzde 25, 2025 yılında ise yüzde 30’a çıkacak. Sözleşmeli üretimi artıracacağız. JTI Türkiye çalışan sayısı ise 2 bin 900’e ulaştı. Yatırımları, üretimi, ihracatı ve istihdamı artırmamız için daha öngörülebilir ve sürdürülebilir bir vergi politikasına ihtiyacımız var” dedi. Türkiye’de 2022 sonu itibarıyla toplam 1,7 milyar dolar tutarında yatırıma ulaştıklarının altını çizen Öztürk, “2022 yılında kamu bütçesine 1,8 milyar dolarlık ÖTV katkısı sunduk. Yıllık ihracatımız 100 milyon doları aştı. 1993’ten bu yana 2,6 milyar doları aşan toplam ihracat rakamına ulaştık. Yine geçtiğimiz yıl 67 milyon dolarlık yerli tütün alımı gerçekleştirdik. 132 bin perakende satıcıya ulaştı ve 30 yılda diktiğimiz toplam fidan sayısı 100 bini aştı” bilgisini verdi. Öztürk, “Üreticinin yapmayı düşündüğü 1 birimlik fiyat artışı, yüksek nispi vergi nedeniyle satış fiyatına 7 birim etki ediyor. Bu yatırımcı açısından sürdürülebilir değil. Çarpanın 7 değil, 4 veya maksimum 5 olması gerekiyor” diye konuştu.

Mavi yaka, beyaz yaka out, yeşil yaka in

Mine ATAMAN

20 Aralık 2023 Çarşamba

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılında Tarım ve Ormanlık Tarihi Sempozyumu yapıldı. İlk defa düzenlenen programın içeriği dopdolu. Türkiye'nin dört bir tarafından gelen bilim insanları tarım tarihini anlatırken fenomenler, sanatçılar, tarım yazarları her açıdan medya, tarım ilişkisini irdeledi.

Programın açılışını yapan Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın "yüreğimin ve aklımın bir parçasını buraya bırakıp bütçe görüşmelerine gidiyorum" derken ki heyecanında ne kadar haklı olduğunu gün boyu katıldığımız oturumlardaki yaratıcı içeriklerde gördük. Programın en çarpıcı sunumlardan birini Bilim Üniversitesi'nden İsmail Yolcu yaptı. Yolcu'nun sunumu tarım eğitimi başta olmak üzere eğitimde ne denli sorunlu olduğumuzu bir kez daha ortaya koysa da Türk tarımının geleceği için nerden başlamamız gerektiğini hatırlattı.

Günün manşeti Yolcu'dan geldi; "mavi yaka, beyaz yaka out yeşil yaka in." Prof. Dr. Cemal Taluğ'un hatıralarındaki umutlandırıcı bilgiler yüreğimize su serpti. 1933'de kurulan 'Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde' bugün ki Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde Türkiye'nin ilk kimya ve fizik doktorası yapıldığını biliyor muydunuz? Binlerce yıllık tarım tarihine kuş uçuşu bi koşu gitseydik hafızalarımızda 'tarım ektik, uygarlık biçtik' kalırdı kuşkusuz.

Türkiye Tohumcular Birliği TÜRKTOB tarafından her yıl düzenlenen Tohumculuk Zirvesi, Antalya'da binlerce üreticiyle, konuyla ilgili Tarım ve Orman Bakanlığı Genel Müdürlerini buluşturdu. 2 gün boyunca üreticiler, akıllarındaki tüm soruları konunun muhataplarıyla paylaştılar. Bürokratlar, Türkiye'nin dört bir tarafından gelen çiftçilerin sorularıyla terleyip, alın terine akıl teri katma gerekliliğini ortaya koyan cevaplar bulmaya çalıştı. Konuşanlar, konuşulanlar her biri tarım endüstrisinin gerçek paydaşları, tarıma değer katanları.

ABD Meclisi Ulusal Okul Öğle Yemeği Programı kapsamında okullarda çocukların içtiği sütteki yağ oranını yüzde 1'den fazla olmasını düzenleyen, 'süt yasasını' onayladı. Michelle Obama'nın savunduğu 'açlıksız çocuklar yasasına' göre öğle yemeğinin kalitesi öğrenme ile doğrudan ilintili. İsviçreli Syngenta'yı alan Çin tarımı Arkansas'tan kovuldu. Vali Sarah Sanders; 'Çinli Syngenta'nın Arkansas'taki yaptığı ARGE çalışmalarının ABD ulusal güvenliği için bir tehdit oluşturduğuna dikkat çekerek, onlardan eyaleti terk etmelerini' istedi.

Yabancıların sahip olduğu tarımsal arazilerin uzun vadede tarım ve gıda kırılganlığını tehdit edebileceğine yönelik endişelerden ötürü ABD 'yabancı mülkiyet yasalarına düzenleme getirdi.' Haftanın umutlandıran havadisleri yanında zamanın arazlarına yenik düşen gelişmeler de var. "Ahlaki erozyon var, çocuklarımızı kültürümüze uygun yetiştirmeliyiz" diyen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a kötü bir haber de tarıma dair kültürel atıklardan.

Geleceği dizayn eden yapılar, tarımsal üretimi planlarken bir taraftan da "uyarlanabilir iştah mekanizmasıyla" beslenme kültüründeki değişimin kültürel kodlarını ilmek ilmek örüyor. Gün içinde karşımıza çıkan siyasi, apolitik, kültürel, magazinsel her türlü iletişim mesajlarıyla beslenme paradigmalarımızı değiştirecek zihinsel altyapı imar ediliyor. Felç olmuş kültür zenginliğimiz bir süre sonra, sürü disipliniyle "duvarlarla örülmüş özgürlük mağarasında" yozlaşmaya başlıyor.

Bu sırada yediklerimiz içtiklerimiz, tarafı olduklarımız, bertaraf olmaya razı geldiklerimiz yıkıcı yeniliklerin etrafında el ele tutuşmuş halde geleceği yerle yeksan ediyor. Ezcümle; ne kadar kaçmaya çalışsak ta yok saydığımız yapay gıdalar, yemek zorunda kalacağımız mikroplar, gülererek geçiştirdiğimiz çöp bilgiler, kültürü yozlaştıran her mesaj. Ahlak süzgecinden geçmeden, zihnimizde mayalanmadan, bilimle sınınanmadan gelecek laboratuvarlarında işlenip geleceği yerle yeksan ediyor...

Abdulkadir Selvi

İmamoğlu seçimleri kaybediyor mu

İstanbul seçimleri Ekrem İmamoğlu'nun siyasi geleceğini tayin etmesi açısından önemli.

Cumhurbaşkanı adayı olacaksa seçimleri kazanması gerekiyor. CHP'nin başına geçecekse İstanbul'u kazanması lazım. İmamoğlu da bunun farkında.

O nedenle ittifak kurabileceği her kesimle ittifak yapmaya, ittifak yapamadıklarını ise parçalamaya çalışıyor.

“Ya benimsin ya kara toprağın” modunda. Ancak bu durum İmamoğlu'nu dezavantajlı duruma getiriyor. İstanbul seçimlerini kazanmasını sağlayan müttefiklerini birer birer kaybediyor.

1-2019 yerel seçimlerinde CHP'den sonra Ekrem İmamoğlu'nun en büyük destekçisi İYİ Parti'ydi. İYİ Parti'nin İstanbul'daki oy oranı yüzde 8. Bu seçimlere İYİ Parti desteğinden yoksun olarak girecek.

ALEVİLER KIRGIN

2- CHP açısından Alevi oyları olmazsa olmaz kıymetinde. Aleviler, Kemal Kılıçdaroğlu'nun tasfiyesinin sebebi olarak Ekrem İmamoğlu'nu görüyorlar. Seçimlere gün sayıyorlar, Kılıçdaroğlu'nun seçimden sonra geri döneceğine ilişkin sosyal medya paylaşımları yapıyorlar.

Tek neden Kılıçdaroğlu değil. Bir de Alevi ilçe belediye başkanları var. Onlar da aday gösterilmeyecekler arasında yer alıyorlar. Alevi belediye başkanları tasfiye edilirse ikinci hayal kırıklığı yaşayacaklar. Aleviler, CHP'yi desteklerler ama eski motivasyondan uzaklar.

ADAY YAPILMAYACAK

BELEDİYE BAŞKANLARI

3-Kılıçdaroğlu'nu desteklediği için aday gösterilmeyecek 9 belediye başkanı var. İlçerinde bir tek Ataşehir Belediye Başkanı Battal İlgezdi'nin durumu net değil. Ama aday yapılmayan belediye başkanları seçim sürecinde belediyelerini yönetmeye devam edecekler. Hem aday gösterilmeyip hem de Ekrem İmamoğlu için çalışmaları düşünülüyor.

KARADENİZ OYLARI

4- İstanbul'da seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir Karadeniz varlığı söz konusu. Geçen seçimlerde başta Trabzonlular olmak üzere Karadenizlilerin bir kısmının "Bizim uşak" diyerek Ekrem İmamoğlu'nu destekledikleri biliniyor. İmamoğlu'nun belediye başkanlığı döneminde HDP'ye çok yakın gözükmesi Karadenizlileri rahatsız etti. Bu seçimde bir de sadece CHP-DEM ittifakı olursa milliyetçi duyguları ağır basan Karadenizliler, İmamoğlu'na kırmızı bayrak gösterebilir.

KANDİL 'EKREM' DEDİ

PKK'nın siyasi uzantısı olan DEM Partisi, seçimlerde her yerde aday çıkarma kararı almıştı. O, DEM Parti'nin kararıydı. Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde de benzer süreç yaşanmıştı. HDP, cumhurbaşkanı adayını çıkarma kararı almıştı. HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan bunu ilan etmişti. Hatta Selahattin Demirtaş 3 kez adaylık başvurusu yapmıştı. Ama Kandil, Kemal Kılıçdaroğlu'nun desteklenmesi kararı alınca HDP'ye kuzu kuzu işbirliği yapmaktan başka bir seçenek kalmamıştı. Hatta Ümit Özdağ ile Kılıçdaroğlu'nun yaptığı gizli anlaşmaya rağmen... Yerel seçimlere giderken her yerde aday çıkarma kararı alınınca bekleyip 'Esas patron ne diyecek?' demiştim. Özgür Özel'in il bazlı seçim işbirliği teklifinden sonra DEM Parti yeniden toplandı. Batıda büyükşehir ve il belediye başkanlıklarında aday çıkarmama kararı aldılar. Yerel seçim olması nedeniyle diğerinden farklı olarak batıda 27 ilçede belediye başkan adayı çıkaracaklarını ilan ettiler.

Demek ki Kandil ile Ekrem İmamoğlu arasında yapılan pazarlık böyle sonuçlanmıştı.

DEM Parti, İstanbul'da Ekrem İmamoğlu'nu destekleyecek. Ancak batıda ilçe belediye başkanlığı almak istiyorlar. Çünkü başta ABD olmak üzere Batı dünyasına 'Biz sadece bölgede seçim kazanmıyoruz, Türkiye'nin batısında da belediye başkanlıkları kazanıyoruz' mesajını vermek istiyorlar.

İSTEDİĞİ İLÇELER

DEM Parti'nin İstanbul'da iki belediye başkanlığı istediği söyleniyordu. Biri Esenyurt, diğeri Sultangazi olarak gelmişti kulağıma. DEM Parti bu sayıyı 4'e çıkardı. Esenyurt, Adalar, Sancaktepe ve Sultangazi'de aday çıkarma kararı aldılar.

PKK'nın İstanbul, Ankara, İzmir, Aydın ve Antalya'da ilçe belediye başkanlığı istediği söyleniyordu. İYİ Parti'nin çekilmesiyle birlikte elleri iyice güçlendi. İstanbul'da 2'den 4'e çıktılar.

EGE VE AKDENİZ'DE

Aydın'da Didim, Efeler, Germencik, Söke, Antalya'da Kepez, Adana'da Ceyhan, Seyhan ve Yüreğir, İzmir'de ise Torbalı, Bayraklı ve Menemen'de aday çıkaracaklarını açıkladılar.

Bu bir seçim ittifakının ötesinde anlam taşıyor. PKK'nın siyasi kolu, Ekrem İmamoğlu sayesinde batıya uzanacak demektir.

AKŞENER SAVAŞI KAZANIR MI KAYBEDER Mİ

MERAL Akşener siyasi hayatının önemli kararlarından birini daha aldı. "Partimize yönelik operasyon var, buna karşı savaşacağım" dedi. 28 Şubat sürecinde DYP'ye yönelik operasyonu içeriden yaşamıştı. Halk, 28 Şubatçıların DYP'ye operasyon çektiğini fark edip desteklemişti. Böylece DYP o operasyonu başarıyla atlatmayı bildi. Ama Tansu Çiller devamını yönetemedi.

1-Partisine operasyon yapıldığı tespiti doğru.

2-Operasyona karşı boyun eğmek, siyaseten kafayı giyotine uzatmak olurdu. Savaş kararı alması yerinde oldu. İlk iki düğmeyi doğru ilikledi.

3-Erdoğan partisine, şahsına ve Türkiye'ye yönelik operasyonlara karşı mücadeleyi seçti ve sonunda kazandı. Ama Akşener bir Erdoğan değil.

AKŞENER ZAAFLARI-AVANTAJLARI

1-Meral Akşener'in bu savaşı kazanabilmesi için öncelikle kontrollü bir mücadele yürütmesi gerekiyor. Akşener'in en büyük zaafı kontrolsüz bir güç gibi hareket ediyor olması. Bu ciddi bir zaaf.

2-Bu mücadelede, kamuoyunu İYİ Parti'yi parçalamaya yönelik bir operasyon yapıldığına ikna etmesi gerekiyor. Hiçbir siyasi mücadele halkı yanına çekmeden kazanılamaz. Bu konuda zaafı var.

3-Partisini güçlü bir şekilde arkasına alması gerekiyor. Demirel, Erbakan, Türkeş, Ecevit, Erdoğan darbelere, parti kapatmalara, hapsilere rağmen partilerinin gücü sayesinde başarılı oldular. Akşener partisini zayıflatıyor.

KILIÇDAROĞLU VE AKŞENER İMAMOĞLU'NA KARŞI

20.12.2023

SİYASET dostların sayısını artırıp düşmanların sayısını azaltmaktır. Ama Ekrem İmamoğlu tam tersini yapıyor.

1-CHP kurultayında Kılıçdaroğlu'nu kendisine düşman etti. Kılıçdaroğlu görüştüğü partililere Ekrem İmamoğlu tehlikesinden söz ediyor.

2- İYİ Parti'yi parçalama operasyonu ile kendisini cumhurbaşkanı adayı gösteren, "Ablam" dediği Meral Akşener'in savaş açmasına neden oldu. Akşener, İYİ Parti'ye operasyonu yürüten merkezi Saraçhane olarak görüyor, operasyon lideri olarak Ekrem İmamoğlu'nu biliyor.

SEÇİLMESİ TEHLİKEYE GİRDİ

İmamoğlu'nun İYİ Parti'yi bölme operasyonu ise bumerang etkisi yapmaya başladı. Dönüp Ekrem İmamoğlu'nu vurabilir. Akşener açıkladı; İYİ Parti İstanbul ve Ankara'da belediye başkan adayı çıkaracak. İstanbul'da oy oranı yüzde 8 olduğuna göre bunun yarısı Ekrem İmamoğlu'na oy vermese seçilmesi tehlikeye girer.

Esfender KORKMAZ

Bu akılla krizden çıkamayız

Enflasyon ve işsizlik, her toplum için krizdir. İşçi ve memur için çifte krizdir. İLO'ya göre 2022 yılında Dünyada ortalama işsizlik oranı 5,7 oldu. Türkiye de 10,4 oldu. Halen G-20 ülkeleri içinde, kriz yaşayan Arjantin dışında en yüksek enflasyon bizdedir. Savaş içinde olan Rusya'da yüzde 7,5, Çin'de eksi 0,5 ve bizde 62'dir.

Döviz ve kur sorunu Türkiye'nin yumuşak karnıdır. Bu krizden çıkışın da anahtarıdır. Genel olarak diyebiliriz ki; TL değer kazanırsa enflasyon düşer, TL'ye güven artar ve yatırım- istihdam artar.

MB TÜFE bazlı reel efektif kur endeksine göre; TL döviz sepeti karşısında yüzde 45 oranında daha düşük değerdedir. TL'nin yeniden değer kazanması için döviz girişi olması gerekir. Bu günkü koşullarda döviz girişi için ya İMF' ile stand by düzenlemesi yapmamız veya yabancı yatırım sermayesi çekmemiz gerekir.

Siyasi iktidar bu nedenle Bakan ve MB başkanı transfer etti. Kısmen bir güven geldi. Bir kısım yastık altı döviz çok az da olsa bankalara döndü. Son ayda 2-3 milyar dolar portföy yatırımı geldi. Ama bu kadar döviz hem dışımızın kovuğuna yetmez, hem de portföy yatırımı geldiği gibi gider. Kırılganlığı artırır.

Türkiye'nin uzun süre kalacak doğrudan yabancı yatırım sermayesine ihtiyacı var.

Portföy yatırımları; "İng: *Portfolio Investment-Fr.investissements de portefeuille* " net varlık, tahvil ve senetler, vadeli mevduat, para, altın, döviz, ve finansal türevlerdir. Portföy yapısı oluşturmada, farklı enstrümanların reel getiri oranı, sermayenin risk alma eğilimi, likidite tercihine bağlı olarak değişir.

Dünyada mevcut fonlar düşük oranlarda riskli yatırımlara kaynak ayırıyor. **Hedge fon (hedge fund)**, = **serbest yatırım fonu** veya **risk fonu**, görece olarak likit olan mal varlıkları üzerinden al-sat yapılan ve açığa satış, kaldıraç, ve türevler gibi daha karmaşık ticari işlem, Portföy-yapımı ve risk yönetimi tekniklerinin çok sık kullanıldığı bir yatırım fonu türüdür.

Türkiye yatırım sermayesi ve sıcak para ayırımı yapmadığı için bugün üretim dışı bağımlıdır ve piyasa aşırı kırılgandır.

Çin Doğrudan yabancı yatırım sermayesine teşvik verdi, sıcak paraya kontrol getirdi. Buraya kadar gelmesine doğrudan yabancı yatırım sermayesi etkili oldu.

Doğrudan yabancı yatırım sermayesi; (İng: *Foreign direct investment-* Fr. les investissements directs étrangers?)

Yerleşik olmayan şirketlerin veya özel kişilerin bir ülkeye doğrudan fiziki yatırım yapması, yerli bir yatırımı satın alması, ülkede mevcut bir şirket ile ortaklık kurmasıdır. Yabancı yatırım sermayesi, iktisadi rasyonelliğe uygun olarak, karlılık ve risk faktörlerini dikkate alarak yatırım kararı verir.

Doğrudan yabancı yatırım sermayesi, kalıcı veya uzun dönemli döviz girişi demek olduğu için, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin cari açıklarının finansmanında kullanılan en uygun kaynaktır.

Yabancı yatırım sermayesi kendi ülkelerine göre daha karlı olarak gördüğü ülkelere gider. Ancak sermaye yatırım kararlarında; **mülkiyet güvencesi**, siyasi, ekonomik ve sosyal sorunlar gibi risk unsurlarını da dikkate almak zorundadır.

Türkiye bu günkü koşullarda teşvik verse de yabancı yatırım sermayesi çekemez. Çünkü Freedom House demokrasi endeksine göre, Türkiye 2017'den beri, demokraside özgür olmayan ülkeler statüsündedir.

World Justice Project – **WJP** (Dünya Adalet Projesi), "**2022 Hukukun Üstünlüğü Endeksi**"ne Göre Türkiye, **0.42** puanla 140 ülke arasından **116.** sırada yer aldı.

Bölge olarak "*Doğu Avrupa ve Asya*" kategorisinde yer alan Türkiye, 14 ülke içerisinde sonuncu sırada yer aldı.

Üç raiting Kuruluşunun üçünün de Türkiye notu" *aşırı spekülatif yatırım yapılamaz* " şeklindedir.

Dış borçlarda temerrüt risk primini gösteren CDS oranı da 3,20 'ye geriledi ve fakat halen Dünyada en riskli üçüncü ülkeyiz.

Özet olarak; ciddi yabancı yatırım sermayesi, Bakanın veya MB' başkanının nereden geldiklerine göre karar vermez, önce uluslararası kuruluşların değerlendirmesine bakar, sonra içerde siyasi yandaş olmayan ve spekülasyona bulaşmamış ciddi şirketlerle konuşur. Sonrasında karar verir.

Bu demektir ki; Türkiye demokrasi ve hukukun üstünlüğüne yeniden geçmeden, bu günkü politikaları değiştirmeden sittin sene ciddi yabancı yatırım sermayesi çekemez.

İbrahim Kahveci

Okuyup kafayı mı yiyeceksiniz

Bakınız peşin olarak söylüyorum. Bizi okumayın.

Eğer ülkenizi dert etmiyorsanız ve sadece liderliğinize bağlılık ile yaşıyorsanız bizi hiç okumayın.

Çünkü bizlerin Türkiye gibi bir derdimiz var. Ülkemizi ve evlatlarımızın geleceğini düşünmek durumundayız. Maalesef böyle bir düşünce içerisinde bunalıp duruyoruz. Bir de sizler gelip bu bunalımlardan kafayı yemeyin.

Bakın yeni Ulaştırma Bakanımız da Kamu Özel İşbirliği-KÖİ projeleri hakkında konuşmuş. Daha önceki Bakanların da işin içinden çıkamadığı konulara yeni gerçek dışı söylemler ekleyerek yola koyulmuş.

Demiş ki; “Osmangazi Köprüsü’nün, 426 kilometre otoyolu da kattığımızda 6,9 milyar dolar sadece yapım maliyeti vardır. Bunun finansmanını, 15 yıllık da işletme süresini kattığınız zaman bu yaklaşık 13 milyar dolar gibi bir rakama tekabül ediyor. Bizim verdiğimiz garanti ise yaklaşık 12,5 milyar dolar civarındadır. Hesabı bu şekilde yapmamız lazım.”

Hatırlar mısınız...Eski AK Parti Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı matematik konusunda çok önemli açıklamalarda bulunmuştu:

Demişti ki; “Benim dedem matematiği, mühendisliği icat etmemiş olsaydı, bugün bu Alman, bu Amerikan... Bu Trump’a New York’ta oturduğu yerden bakkaldan bir torba kahvaltılık al gel ve o kahvaltılığın hesabını çıkar deseydin benim dedem matematiği, ilmi, bilimi, teknolojiyi icat etmemiş olduğu bir halde, Trump Efendi, Macron git şuradan bir kahvaltılık al kahvaltı yapalım sonra da bana hesabını çıkar deseydik vallahi billahi hesabı çıkarmak için duvar kadar tahtaya ihtiyaç duyardı”

Yeni Ulaştırma Bakanı Abdulkadir Uraloğlu’da benzer bir matematik kullanıyor olmalı. Ne de olsa aynı partinin birer kadroları. Aynı matematik neden olmasın ki?

20.12.2023

Bakan Osmangazi Köprüsü ve İstanbul-İzmir otoyolunu kullanarak maliyetin 6,9 milyar dolar olduğunu söylüyor. Finansmanla beraber maliyetin 13 milyar dolara yükseldiğini ekliyor.

2015 yılında bu yolun mucidi ve dönemin Ulaştırma Bakanı **Binali Yıldırım** “Projenin toplam maliyet, 6,5 milyar dolar. Finansman maliyetini de koyduğumuz zaman 15 milyar doları buluyor” demişti.

Ağustos 2019’da yolun açılışını yapana **Cumhurbaşkanı Erdoğan** ise, İstanbul-İzmir otoyolu ve Osmangazi Köprüsü’nün toplam yapım maliyetinin 11 milyar dolar olduğunu söylüyordu. Hatta Erdoğan şu cümleyi kuruyor: **“Bu otoyolu inşa eden 22 yıl 4 ay süreyle işletecek olan ortak girişim grubunun ödeyeceği tutar 6.3 milyar lira. Devletin kasasından bir şey çıkmıyor”**

Siz hiç böyle bir matematik gördünüz mü? Devletin kasasından milyarlar çıkıyor ama “Devletin kasasından bir şey çıkmıyor” diyebiliyoruz.

Bu yolun gerçek maliyetinin ne olduğunu şimdi kim doğru söylüyor? Recep Tayyip Erdoğan mı, Binali Yıldırım mı yoksa Abdülkadir Uraloğlu mu?

Gelelim işin asıl kısmına... Verilen Hazine garantisi bölümüne.

Bir kere bu yolun yapımına yabancı sermaye gelmedi. Yabancı sermaye süsü vermek için Türk bankalarının yurtdışı şubelerinden kredi kullanıldı. Ama Abdülkadir Uraloğlu “garanti vermezsek yabancı sermaye gelmezdi” diyebiliyor. (İslam’da yalan yoktur!)

Ve en önemli bölüm: Uraloğlu diyor ki **“Bizim verdiğimiz garanti yaklaşık 12,5 milyar dolardır”**

Bakın burada şu detay var. Hazine garantisi ABD enflasyon endeksleri oranında her yıl artıyor. Mesela Osmangazi Köprüsü ihale zamanında 35 dolar olan geçiş garantisi şimdilerde 50 doları bile geçti.

Uraloğlu yeni fiyatların ve Hazine garantisinin ne olduğunu açıklamıyor. Gidiyor ilk ihale zamanındaki fiyatlardan garantiyi açıklıyor.

Ben size şu kadicik söyleyeyim: İYİ Parti Grup Başkanı olduğu dönemde **Prof. Dr. İsmail Tatlıoğlu** TBMM’de Aralık 2020’de sadece Osmangazi Köprüsü’nün Hazine garantisi tutarının 16 milyar 959 milyon dolar olduğunu açıklamıştı. Ve ben ekleyeyim... ABD’deki yeni enflasyonlarla beraber bu Hazine garantisi tutarı 2035 yılına kadar çok rahatlıkla 20 milyar dolara ulaşacaktır. Ama burada dikkat edin, verdiğimiz rakam sadece Osmangazi Köprüsü için verilen Hazine garantisidir. Ve bu

20.12.2023

Osmangazi Köprüsü'nü yapan Japon firma açıkladı: Yapım maliyeti sadece ve sadece 1,2 milyar dolardır.

1,2 milyar dolar maliyete 20 milyar dolar Hazine garantisi... Nasıl iş ama?

Şimdi bu rakamlara bakınca kafayı yemediyse muhteşemsiniz. Çünkü ülke kaynaklarının nasıl ve nerelere ne şekilde aktarıldığını gördünüz ve ruh haliniz hala yerinde kalabiliyor!

“Vatan nasıl satılır” diye söylemişti Recep Tayyip Erdoğan ve eklemişti; **“Vatanı satmak, yüksek faizle, yüksek enflasyonla, kötü yönetimle ülkenin ve milletin kaynaklarını heba etmekle olur”**

Burada “ülke kaynaklarını heba etmekle” kısmına iyi bakınız.

Bakan Uraloğlu bu projeden sorumlu değil. Bu proje Binali Yıldırım'ın eseri.. Ve kaynaklar onun yönlendirmesi ile dağıtıldı.

Hatta şunu da tahmin ediyoruz: Bu ihaleyi alan firma beklenen firma değildi. O nedenle imza aşamasına geçmek için aylarca beklenmişti. Neden acaba dersiniz?

Acaba Uraloğlu son rakamlar üzerinden Hazine garantisini açıklar mı? Bu sayede kaynakların nereye gittiği hakkında belki bir fikir sahibi olabiliriz.

Bu arada KANAL İSTANBUL ne oldu? Bakan diyor ki “Boğazdan yılda 185 milyon dolar gelir elde ediyoruz” Hani bu gelir yılda 5 milyar dolara çıkıyordu? (İslam'da yalan yoktur!)

Acaba güncellenen İslam'ın içine yalan konulmuş olabilir mi?